

DECIZIE

15 iunie 2016

mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței
Judecători

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu, Mariana Pitic
Valentina Clevadî, Iuliana Oprea

judecînd recursul declarat de Întreprinderea de Stat “Stația Tehnologică de Irigare Orhei”, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a Serviciului Piscicol al Ministerului Mediului împotriva Întreprinderii de Stat “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” privind repararea prejudiciului cauzat, împotriva deciziei Curții de Apel Chişinău din 09 decembrie 2015,

C O N S T A T Ă :

La data de 18 septembrie 2014, Serviciul Piscicol al Ministerului Mediului a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Stația Tehnologică de Irigare Orhei” privind repararea prejudiciului cauzat.

În motivarea cererii reclamantul a indicat că, potrivit datelor prezentate de Agenția “Apele Moldovei” în rapoartele anuale, volumul total de apă captat de IS „Stația Tehnologică de Irigare Orhei”, pentru perioada anilor 2011 - 2012 este de 170200 m³.

Conform prevederilor art. 6 p. 1 lit. (a) al Legii nr. 149 din 08.06.2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura, fluviul Nistru, este clasificat ca obiectiv (bazin) acvatic piscicol natural.

Potrivit studiilor și cercetărilor ihtiologice și hidrobiologice efectuate de către Institutul de Zoologie al A.Ș.M. s-a constatat, că la formarea ihteocenozelor și resurselor piscicole o influență negativă o au factorii antropogeni, inclusiv intensificarea continuă a folosirii resurselor acvatice în multiple scopuri.

Exploatarea prizelor de alimentare cu apă înrăutățesc condițiile ecologice de reproducere, dezvoltarea și creștere a faunei piscicole, ca rezultat al absorbției icrelor și alevinelor, puietului de pești, inclusiv al hidrobionților furageri (fitoplanton, zooplankton și zoobentos) odată cu apa.

Argumentarea piscicolo-biologică a prejudiciului valoric calculat resurselor piscicole, în rezultatul pompării 1 m³ de apă în cazul dat din bazinul fl. Nistru, a fost elaborată de către Institutul de Zoologie a A.Ș.M. în conformitate cu prevederile

Instrucțiunii privind evaluarea prejudiciului cauzat resurselor piscicole din bazinele acvatice ale Republicii Moldova (aprobată prin ordinul nr. 206 din 07 octombrie 2003 al Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale, înregistrată la Ministerul Justiției cu nr. 361 din 26.11.2003 și publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 150- 155 din 20 august 2004).

Indică că, instrucțiunea enunțată, conform prevederilor Legii nr. 317 din 18.07.2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrațiilor publice centrale și locale, este act normativ departamental, supus expertizei juridice și înregistrării de stat în mod stabilit de Regulamentul privind expertiza juridică și înregistrarea de stat a actelor normative departamentale, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1104 din 28.11.1997.

Respectiv, poartă caracter interdepartamental, vizează drepturile social-economice, politice și alte drepturi ale persoanelor fizice și juridice, garantate prin Constituția și legislația Republicii Moldova și reglementează mecanismul organizațional-juridic de realizare a lor. Are putere juridică și poate servi drept temei juridic pentru reglementarea raporturilor respective sau aplicarea de sancțiuni.

Menționează că, în rezultatul cercetărilor efectuate de către Institutul de Zoologie al A.Ș.M. s-a determinat valoarea prejudiciului cauzat resurselor piscicole prin pomparea a 1 m³ de apă pentru fiecare sector al fi. Nistru și r.Prut.

Astfel, pentru fl. Nistru - sectorul lacul de acumulare Dubăsari (or. Camenca - barajul Dubăsari), sectorul unde sînt amplasate stațiile de pompare a apei a STI Orhei, luînd în considerație argumentarea menționată, prețul ihtiomasei pierdute la pomparea ireversibilă a 1 m³ de apă constituie - 0.047 lei/ m³ .

În acest context, conform rapoartelor anuale de utilizare a apei, STI „Orhei” în perioada anilor 2011-2012 a pompat apă din fl. Nistru (an. 2011- 85100 m³; an. 2012- 85 100 m³) în volumul total de 170200 m³ . Prejudiciul cauzat resurselor piscicole prin pomparea a 170200 m³ de apă din fl. Nistru, cursul mijlociu în perioada anilor 2011-2012, este de 7999,40 lei.

În cele din urmă, reclamantul a solicitat încasarea de la STI „Orhei” suma prejudiciului cauzat resurselor biologice acvatice, în mărime de 7999,40 lei și care urmează a fi transferată pe contul Serviciului Piscicol, în conformitate cu art. 42 p.(3) a Legii nr. 149 privind fondul piscicol, pescuite și piscicultura.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 17 aprilie 2015, cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Piscicol al Ministerului Mediului împotriva ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” privind repararea prejudiciului cauzat, a fost admisă.

Astfel, s-a încasat de la ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” în beneficiul Serviciului Piscicol al Ministerului Mediului, suma de 7999,40 lei pentru prejudiciul cauzat resurselor biologice-acvatice, de asemenea s-a încasat de la ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 270 lei.

Invocînd ilegalitatea hotărîrii Judecătoriei Orhei din 17 aprilie 2015, la data de 27 aprilie 2015, ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” a depus cerere de apel, solicitînd admiterea cererii de apel, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2015, a fost respins apelul declarat de ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” și menținută hotărîrea Judecătoriei Orhei din 17 aprilie 2015.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului.

Totodată, a fost indicat că, instanța de fond a examinat cauza dată în conformitate cu legislația în vigoare, a dat apreciere corectă și justă circumstanțelor cauzei, probelor administrate și a emis o hotărîre legală și întemeiată.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 24.03.2016, ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din din 09 decembrie 2015 cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

În argumentarea recursului recurentul a invocat că, atît instanța de fond, cît și instanța de apel au interpretat eronat legea, nu au elucidat și nu s-au expus asupra circumstanțelor esențiale ale pricinii, au aplicat eronat normele de drept material, fapt ce a dus la soluționarea greșită a pricinii.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în instanța de apel și verificînd, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de intimat, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie admis, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

În conformitate cu art. 239 - 240 CPC, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. La adoptarea hotărîrii, instanța judecătorească, în limitele pretențiilor invocate, apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În acest sens, Colegiul atenționează că norma de drept indicată impune instanței de judecată exigențe privind studierea minuțioasă a situației de fapt a chestiunii supuse judecării și încadrarea corectă de drept.

Potrivit materialelor cauzei, reclamantul Serviciul Piscicol al Ministerului Mediului s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei”, privind repararea prejudiciului cauzat resurselor biologice - acvatice în mărime de 7999,40 lei.

În rezultatul judecării cazului, instanța de fond a admis acțiunea, soluție ce a fost menținută și prin decizia instanței de apel care a respins apelul ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei”.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră hotărîrile instanțelor judecătorești ilegale, pornind de la următoarele.

La examinarea litigiului atît instanța de fond, cît și cea de apel au apreciat greșit probele și înscrisurile administrate la caz fapt care a condus la aplicarea

eronata a normelor de drept material, în consecință, au adoptat hotărâri neîntemeiate și ilegale.

Totodată, în speța dată sunt stabilite fapte suficiente pentru a da o soluție nouă de respingere a acțiunii Serviciul Piscicol al Ministerului Mediului.

Reține Colegiul că, Serviciul Piscicol înaintînd prezentă acțiune în instanța de judecată privind repararea prejudiciului cauzat resurselor biologice-acvaticice în sumă de 7999,40 lei de la ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei”, a susținută că, în rezultatul cercetărilor efectuate de către Institutul de Zoologie al Academiei de Științe a Moldovei, s-a determinat valoarea prejudiciului cauzat resurselor piscicole prin pomparea a 1 m³ de apă, pentru fiecare sector al fl. Nistru și r. Prut. Pentru fluviul Nistru mijlociu, sectorul unde este amplasat priza de captare a apei care se exploatează de ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” prețul ihtiomasei pierdute la pomparea ireversibilă a 1 m³ de apă constituie - 0.047 lei /m³ și prin urmare prejudiciul cauzat resurselor piscicole prin pomparea a a 170200 m³ de apă din fl. Nistru mijlociu *în perioada anilor 2011-2012* este de 7999,40 lei.

Conform art. 18 alin. (4) al Legii nr. 317 din 18.07.2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități al administrației publice centrale și locale, actul normativ, de regulă, nu are efect retroactiv.

Conform art. 6. alin. (1) din Codul Civil al RM, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Constată Colegiul, că la baza deciziilor instanțele inferioare, în argumentarea sumei de 7999,40 lei pentru prejudiciul cauzat resurselor biologice-acvaticice, a stat un calcul realizat în conformitate cu „Argumentarea piscicolo-biologică a valorii resurselor bilogico-acvaticice din r. Prut, fl. Nistru și lacurile de acumulare Costești-Stîncă și Dubăsari” efectuată de Institutul de Zoologice al ASM *în anul 2013*.

Argumentarea piscicolo-biologică a prejudiciului valoric calculat resurselor piscicole, în rezultatul captării apei, a fost elaborată de către Institutul de Zoologie a AȘM, în conformitate cu prevederile Instrucțiunii privind evaluarea prejudiciului cauzat resurselor piscicole, aprobată prin ordinul nr. 206 din 07 octombrie 2003 a Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale, înregistrată la Ministerul Justiției cu nr. 361 din 26.11.2003 și publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Reieșind din cele constatate, Colegiul conchide că, la baza hotărîrii instanței de fond din 17.04.2015 cît și a deciziei instanței de apel stă un calcul care nu este aplicabil perioadei 2011-2012, aplicabilitatea lui fiind din 04.04.2013, prin aceste acțiuni instanța a aplicat retroactivitatea unui act pentru o perioadă deja scursă contrar art. 6 Cod Civil al RM, care expres prevede acțiunea legii în spațiu și timp, și confirmă că legea civilă nu are putere retroactivă și prevederilor art. 18 alin. (4) al Legii nr. 317 din 18.07.2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități al administrației publice centrale și locale.

Astfel, constată Colegiul că, la examinarea litigiului, instanțele contrar prevederilor *Actului de implimentare nr. 1 din 04.04.2013* care expres prevede că *perioadă de aplicare este 2013-2017*, obligă recurentul la achitarea unui prejudiciu

în mărime de 7999,40 lei, suma prejudiciului fiind calculate în baza actului care nu este aplicabil perioadei respective (*perioada anilor 2011-2012*).

Conchide Colegiul că, instanțele au aplicat eronat normele de drept material și analogia dreptului, obligînd recurentul să achite un prejudiciu în baza unui calcul care nu poate fi aplicabil perioadei respective, ignorînd în acest sens și actul de implimentare nr. 1 din 04.04.2013 care a stat la baza calculării prejudiciului, în care expres este indicat perioada de aplicare a acestuia.

Menționează Colegiul că, motivele acțiunii reclamantului-intimat Serviciul Piscicol al Ministerului Mediului, bazate pe „Argumentările piscicole-biologice a valorii resurselor biologice acvatice din r. Prut, fl Nistru și lacurile de acumulare Costești-Stîncă și Dubăsari” la efectuarea calculului prejudiciului adus în perioada anilor 2011-2012 de către recurentul-pîrît ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei”, sînt neîntemeiate, deoarece, de către Institutul de zoologie al A.Ș.M. la solicitarea Serviciului Piscicol, prin scrisoarea nr. 115 din 04.04.2013, i-a fost remis actul respectiv, cu mențiunea, *că se recomandă pentru implimentare pentru perioada anilor 2013-2017*, confirmîndu-se imposibilitatea aplicării retroactive a acestuia.

Astfel, Colegiul reține că, nici în instanța de fond și nici în instanța de apel, n-au fost administrate probe pertinente, care ar confirma întrunirea tuturor condițiilor necesare pentru antrenarea, la caz, a răspunderii ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” pentru prejudiciul cauzat resurselor biologice-acvatice în sumă de 7999,40 lei în perioada anilor 2011-2012.

Colegiul de asemenea apreciază critic și concluzia instanței de apel conform căreia apelantul a recunoscut cauzarea prejudiciului. Or, menționează Colegiul că, reprezentantul ÎS “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” nu a negat faptul că ultimul a captat în perioada anilor 2011-2012 apă din fl. Nistru (an. 2011- 85100 m³; an. 2012- 85 100 m³) în volumul total de 170200 m³, dar stabilirea prejudiciului a fost efectuat prin metode eronate aplicîndu-se retroactivitatea actului nr. 1 din 04.04.2013.

Din aceste considerente, Colegiul constată că pretențiile Serviciul Piscicol al Ministerului Mediului privind repararea prejudiciului cauzat resurselor biologice-acvatice în mărime de 7999,40 lei sunt neîntemeiate.

În această ordine de idei, instanța de recurs conchide că instanțele judecătorești au apreciat greșit probele și înscrisurile administrate la caz, fapt care a condus la aplicarea eronata a normelor de drept material, în consecință, au adoptat hotărîri neîntemeiate și ilegale, deoarece, prin actele cauzei nu a fost demonstrată temeinicia acțiunii reclamantului-intimat.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2015 și hotărîrea Judecătoriei Orhei din 17 aprilie 2015 și de a adopta o hotărîre nouă de respingere a acțiunii Serviciului Piscicol al Ministerului Mediului împotriva Întreprinderii de Stat “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” privind repararea prejudiciului cauzat.

Ținând cont de cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se admite recursul declarat de Întreprinderea de Stat “Stația Tehnologică de Irigare Orhei”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 09 decembrie 2015 și hotărârea Judecătorei Orhei din 17 aprilie 2015 și se adoptă o hotărâre nouă după cum urmează.

Se respinge acțiunea Serviciului Piscicol al Ministerului Mediului împotriva Întreprinderii de Stat “Stația Tehnologică de Irigare Orhei” privind repararea prejudiciului cauzat.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Valeriu Doagă

Judecători

Ala Cobăneanu

Mariana Pitic

Valentina Clevadî

Iuliana Oprea